

Wolken!

Eindtermen

ET 1.2 De leerlingen kunnen door betasten en voelen (tactiel), door kijken en zien (visueel) impressies opdoen, verwerken en erover praten.

ET 1.5 De leerlingen kunnen beeldende problemen oplossen, technieken toepassen en gereedschappen en materialen hanteren om beeldend vorm te geven op een manier die hen voldoet.

ET 1.6 De leerlingen kunnen tactiele, visuele impressies, ervaringen, gevoelens en fantasieën op een beeldende manier weergeven.

Leerplandoelen

VVKBaO

4. Strategieën aanwenden om beter te beschouwen. Dit houdt in dat kinderen:

4.1 de waarneming ondersteunen en intensifiëren door in de verbeelding beelden op te roepen.

5. Beeldende middelen (beeldaspecten - materialen/technieken) exploreren en ermee experimenteren.

Dit houdt in dat kinderen:

5.1 experimenteren met allerlei materiaal (twee - en driedimensionaal).

5.3 de mogelijkheden van materialen en technieken leren kennen.

7. Een eigen beeldtaal hanteren om impressies weer te geven. Dit houdt in dat kinderen:

7.1 ervaren dat eigen gevoelens en ideeën het best vertolkt kunnen worden met een creatieve aanpak en in een persoonlijke stijl.

12. Het beeldaspect vorm ervaren en toepassen.

12.9 Beseffen dat vormen een emotionele lading en karaktereigenschappen kunnen hebben.

13. Het beeldaspect kleur ervaren en toepassen.

13.13 Illustreren dat kleuren persoonlijke gevoelens kunnen oproepen.

GO!

1.2 (3de graad, a-b), 1.5 (3de graad, a-d), 1.6 (3de graad, a)

OVSG

Leerlijn 1: Omgaan met middelen

Exploreren: 1.2, 1.6

Experimenteren: 2.1

Vormgeven: 3.2, 3.3, 3.5

Leerlijn 2: beschouwen

2-4

Lesdoelen

Algemene doelen

1. De leerlingen kunnen hun verbeelding gebruiken om voorwerpen/dieren/mensen te herkennen in wolken.
2. De leerlingen kunnen de gevoelswaarde van een lied associëren met een wolkenfoto. Hierbij letten ze vooral op kleur/vorm van de wolken.
3. De leerlingen kunnen tekenen welke wolken ze zich verbeelden als ze naar een bepaald muziekfragment luisteren.
4. De leerlingen durven experimenten met allerlei soorten materiaal om op verschillende manieren wolken te maken.
5. De leerlingen kunnen verschillende soorten wolken creëren die passen bij de gevoelswaarde van een zelfgekozen fragment.

Doelen keuzeopdrachten

6. De leerlingen kunnen een gedicht schrijven dat past bij hun wolken.
7. De leerlingen kunnen een Magritteschilderij creëren dat past bij de gevoelswaarde van hun muziekfragment.
8. De leerlingen kunnen, uitgaande van een zwart-witfoto, een schilderij maken van een wolkenlandschap dat past bij hun muziekfragment.

Materiaal

- Smart- of digiboard, PPT (zie bijlage 1), muziekfragmenten, opdrachten - en hulpkaarten (zie bijlage 2 en 3)
- Kranten (om tafels mee te bedekken)
- Veel karton (zowel dik als dun, karton met ribbels...)
- verf, mengbordjes, penselen..
- lijm, schaar, eventueel breekmesje...
- Veel materiaal om te experimenteren met verf: wasknijpers, sponsjes, kurken, vorkjes, stof, tandenstokers, watjes, aluminiumfolie, eierdopjes, wol, zout, kikkererwten, rijst...
- Voor de mobile: nylondraad, ijzerdraad, sterk karton, parels...
- Voor de landschapopdracht: voldoende landschapsfoto's (A4, zwart-wit)

Vorbereiding

- In deze les kiezen de leerlingen zelf welke opdracht ze uitvoeren. Geef ze op voorhand een briefje mee waarop ze hun eerste, tweede en derde keuze kunnen aanduiden. (zie bijlage 4)
- Herschik de banken zodat de leerlingen met 4 à 6 in een groep zitten. De leerlingen die dezelfde opdracht hebben gekozen, zitten natuurlijk bij elkaar. Bedek alle banken met krantenpapier.
- Plak naamkaartjes op de banken of laat hen achteraan verzamelen en laat ze groep per groep weer plaatsnemen.
- Vul schoenendozen met allerlei materiaal om te experimenteren met verf. Geef elk groepje één schoendoos.
- **Opmerking: voorzie voldoende tijd voor deze les! Begin bijvoorbeeld al voor de middag met de beschouwingsfase, zodat je nog genoeg tijd hebt om op te ruimen. Voor de mobile-opdracht heb je waarschijnlijk 2 lessen nodig (een les voor de wolken te maken en een les voor de mobile zelf)**

1. Wat zie ik in de wolken? (10 minuten)

Ga met de leerlingen naar buiten. Elke leerling neemt potlood en papier mee.

De leerlingen zoeken een figuur in de wolken. Ze tekenen wat ze zien en wisselen hun blad met dat van hun buur. Nadien raden ze welke wolk hun buur getekend heeft. Bespreek klassikaal wat de leerlingen allemaal in de wolken zien.

Indien slecht weer:

Toon de tweede slide van de PowerPoint-presentatie. Doe dezelfde activiteit als hierboven.

2. Wolken en muziek (15 minuten)

2.1 Muziek aan wolkenfoto koppelen

Laat de leerlingen de ogen sluiten en zet het eerste muziekfragment op. Laat de leerlingen enkele adjectieven bedenken bij het fragment. Daarna proberen de leerlingen zich er een wolkenlandschap bij voor te stellen.

Toon de volgende slides (slide 3 en/of 4) op de PowerPoint.

Welke wolkenfoto past het best bij wat de leerlingen zich verbeeld hebben?

Doe hetzelfde voor enkele andere muziekfragmenten.

Voorbeeldfragmenten:

- Lux Aeterna - Clint Mansell
- Spring - Antonio Vivaldi
- Adagio for Strings - Samuel Barber
- Presto - Antonio Vivaldi
- The Dessert - Steve Reich
- Sarabande - Georg Friedrich Haendel
- Also sprach Zarathustra - Richard Strauss
- Strom - Antonio Vivaldi

2.2 Wolkenlandschappen tekenen

Geef elke leerling een kladblad. Laat de leerlingen hun blad in 4 verdelen.

De leerlingen tekenen bij elk fragment wolken die er volgens hun bij horen. Ze kunnen er eventueel ook enkel adjectieven bij bedenken.

Nadien kiezen ze één fragment waarmee ze verder willen gaan.

Mogelijke muziekfragmenten:

- Akkadian Empire - Audiomachine
- Canon in D - Johann Pachelbel
- Rondeau des Indes Galantes - Jean-Philippe Rameau
- River flows in you - Yiruma

3. Wolken maken: experimenteren (10-15 minuten)

De leerlingen maken minstens 10 verschillende wolken. Ze proberen zo veel mogelijk verschillende materialen uit de schoenendoos te gebruiken. In deze fase mogen ze géén penselen gebruiken.

Terwijl de leerlingen experimenteren kan je aan elke groep de taakinstructie voor de volgende fase geven.

Die is natuurlijk voor elke groep anders. Gebruik de opdrachtenkaarten (zie bijlage 2) als basis.

4. Een wolkenkunstwerk (50 minuten)

De leerlingen beginnen nu aan de opdracht die ze op voorhand gekozen hebben.

- Wolkenmobile
- Magritte-schilderij
(bijhorende prenten: zie bijlage 6)
- Wolkenlandschap
(landschapfoto's: zie bijlage 5)

De wolken die ze voor hun kunstwerk gebruiken moeten passen bij hun zelfgekozen muziekfragment (zie fase 2.2) Begeleid waar nodig. Leerlingen die klaar zijn kunnen één van de andere opdrachten kiezen.

Tip: In een latere fase (les) kan je nog aandacht schenken aan de afwerking van de kunstwerken. Om het wolkenlandschap netter te laten overkomen, kan je de leerlingen een kader laten maken van gekleurd papier. De leerlingen met het Magritte-schilderij kunnen dit ook doen.

Dit is minder van toepassing op de wolkenmobile, maar deze opdracht duurt ook het langst. Deze leerlingen kunnen hun onafgewerkte mobile verder afmaken.

5. Evaluatie (10 minuten)

De werken worden tentoongesteld. Elke leerling scheurt 4 briefjes van een kladpapier. De leerlingen moeten deze briefjes leggen bij 4 werken die 'helemaal anders zijn' dan dat van hen.

Ze schrijven op hun briefjes een compliment en het nummer van het fragment dat volgens hen bij het werk van hun klasgenoot past. Laat de fragmenten hiervoor nog eens herbeluisteren.

Niet alle leerlingen kunnen gemakkelijk een goed compliment verzinnen. Verzamel eerst met heel de klas enkele adjectieven op bord. Je kunt ook enkele beginstukken van zinnen op bord die de leerlingen als basis kunnen gebruiken. Hieronder enkele voorbeelden.

- Als ik naar jouw kunstwerk kijk, voel ik me .....
- Jouw kunstwerk maakt me ...
- Ik vind het super dat je ...